

## ΗΜΕΡΙΔΑ

# Η αρχαιολογική ανακάλυψη της Θηρασίας το 1866 και το ιστορικό και επιστημολογικό της πλαίσιο

**8 Απριλίου 2014**  
**Σύλλογος Ελλήνων Αρχαιολόγων**  
**Ερμού 134 - 136, Αθήνα**

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ  
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ  
ΓΑΛΛΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΑΘΗΝΩΝ  
ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΜΕΣΟΓΕΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

Μέσα στη δίνη των γεγονότων της έκτης δεκαετίας του 19ου αιώνα, την κατασκευή της διώρυγας του Σουέζ, την έκρηξη των επικοινωνιών, την ανάπτυξη των ιμπεριαλιστικών δυνάμεων στη Μεσόγειο και στον υπόλοιπο κόσμο, την κρητική επανάσταση του 1866, τους αγώνες στην Αίγυπτο και την Αλγερία, το Ανατολικό ζήτημα, την έκρηξη του ηφαιστείου της Θήρας, την ανάπτυξη των μεσαίων και μεταπρατικών στρωμάτων στη Θήρα, τέλος την εντατικοποίηση της εξόρυξης θηραϊκής γης, αίφνης, σε ένα μικρό νησί απέναντι από τη Θήρα, τη Θηρασία συμβαίνει ένα γεγονός. Ανακαλύπτεται στα ορυχεία ένα προϊστορικό οίκημα. Προκαλείται μεγάλη συγκίνηση λόγω και της ταυτόχρονης έκρηξης του ηφαιστείου. Εκτός από τους τοπικούς λόγιους, (Αλαφούζος, Δεκινάλλας, Νομικός) συνέρρευαν μεγάλα πνεύματα από την Ελλάδα και την Ευρώπη. Τα ευρήματα μελετήθηκαν από τους Γάλλους με τον Fouqu  και τον Lepoymant, τους Αυστριακούς με τον von Hahn, τους Έλληνες με τον Χριστομάνο και τον Δεκινάλλα όπως και από τον πανταχού παρόντα κύριο Σλίμαν. Μετά από τρία χρόνια η Γαλλική Σχολή Αθηνών με τους Mamet και Gorceix εν μέσω πολέμων και επαναστάσεων πραγματοποίησε αρχαιολογική αποστολή στη Θήρα το 1870 με σημαντικά αποτελέσματα. Σύντομα όμως όλα ξεχνιούνται μπροστά στα κλέη των Δελφών, της Δήλου και της Ολυμπίας, μπροστά στα κλέη της Τροίας και των Μυκηνών.

Στην ημερίδα στόχος είναι να μελετηθεί αυτή η πρώτη ανακάλυψη προϊστορικού κτηρίου, το τεράστιο ενδιαφέρον που προκάλεσε, τα επιστημονικά προτάγματα και το επιστημολογικό πλαίσιο του θετικισμού, οι εξελίξεις της νεοτάτης τότε επιστήμης της αρχαιολογίας με την παρουσία των γεωλόγων και παράλληλα το θεαματικό ιστορικό πλαίσιο της ανακάλυψης. Ελπίζουμε να είναι ένα μικρό παράθυρο από όπου μπορεί κανείς να έχει ένα πανόραμα των ιστορικών, πολιτικών και επιστημολογικών ρευμάτων του 19ου αιώνα.

Η ημερίδα διοργανώνεται στο πλαίσιο του προγράμματος ΘΑΛΗΣ



Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης



## ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

**10.30 Έναρξη:** Alexandre Farnoux - Ίρις Τζαχίλη

Κλαίρη Παλυβού

Παρουσίαση του προγράμματος “Διαχρονικοί Νησιωτικοί πολιτισμοί,  
Η περίπτωση της Θηρασίας”

**1η Συνεδρία: πρόεδρος Χρίστος Ντούμας**

**11.00-11.30** Άγγελος Μπούφαλης (*Υποψήφιος Διδάκτορας Α.Π.Θ.*)

Τα αρχαιολογικά ευρήματα της Θηρασίας και του Ακρωτηρίου Θήρας και το  
επιστημολογικό τους πλαίσιο

**11.30-12.00** Αλέξανδρος Τούρτας (*Υποψήφιος Διδάκτορας Α.Π.Θ.*)

Η απαρχή της ενάλιας αρχαιολογίας στην Ελλάδα του 19ου αιώνα

**12.00-12.30** Ίρις Τζαχίλη (*Πανεπιστήμιο Κρήτης*)

Οι επιστημολογικές παράμετροι των ευρημάτων της Θηρασίας και του Ακρωτηρίου

### ΔΙΑΛΕΙΜΜΑ

**13.00-13.30** Pietro Militello (*Πανεπιστήμιο Catania*)

Shifting paradigms: Aegean archaeology in Italy 1860-1900

**13.30-14.00** Κλαίρη Παλυβού (*Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης*)

Η γραφική αναπαράσταση των αρχαιολογικών ευρημάτων της Θηρασίας:  
στόχοι, μέσα και τεχνικές του 19ου αιώνα

**14.00-14.15** Anaïs Boucher (*Musée d'Archéologie nationale, France*) –

Alexandre Farnoux (*Διευθυντής Γαλλικής Σχολής Αθηνών*)

Burnouf et Thérasia

### ΠΑΥΣΗ ΜΕΣΗΜΕΡΙΑΝΗ

**2η Συνεδρία: πρόεδρος Κώστας Σμπόνιας**

**17.00-17.30** Franzeska Buscemi (*Πανεπιστήμιο Catania*)

Archaeological handbooks in the 19th Century. Scientific debate, ideologies,  
nationalisms and propaganda

**17.30-18.00** Dimitra Douskos (*Μεταδιδάκτορας - Πρόγραμμα Θαλής*)

Unexpected encounters: feminist activism and the protagonists of the Thirassia excavation  
in Fredrika Bremer's account of her visit to Santorini

**18.00-18.30** Κώστας Κωτσάκης (*Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης*)

Η αρχαιολογία στο Αιγαίο γύρω στα μέσα του 19ου αιώνα

### ΔΙΑΛΕΙΜΜΑ

**18.30-19.00** Λήδα Παπαστεφανάκη (*Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων*)

«Περί του χρησιμωτάτου τούτου χώματος...» Τα ορυχεία θηραϊκής γης στη Θήρα  
και τη Θηρασία τον 19ο αιώνα

**19. 00-19.30** Χρίστος Χατζηιωσήφ (*Πανεπιστήμιο Κρήτης*)

Τεκτονικές αλλαγές στη γεωπολιτική τη χρονιά του ηφαιστείου

**19.30-20.00** Ίρις Τζαχίλη (*Πανεπιστήμιο Κρήτης*) - Κώστας Σμπόνιας (*Ιόνιο Πανεπιστήμιο*)

Οι μελλοντικές έρευνες στη Θηρασία

**Συζήτηση - Κλείσιμο**